

NOWOŚCI W ZAKRESIE POMOCY PUBLICZNEJ UDZIELANEJ PRZEZ GMINY w 2018 r.

SZKOLENIE ZAMKNIĘTE DLA PRACOWNIKÓW URZĘDU MIASTA / GMINY Z UWZGLĘDNIENIEM ZMIAN w 2018 r.,

TERMIN SZKOLENIA – DO UZGODNIENIA (godziny 9.30 – 15.00)

**PROWADZĄCY SZKOLENIE: PRACOWNIK DEPARTAMENTU MONITOROWANIA
POMOCY PUBLICZNEJ UOKIK**

SZCZEGÓŁOWY PROGRAM SZKOLENIA

I. Identyfikacja pomocy publicznej w poszczególnych sferach aktywności gminy¹

„Podatkowa” pomoc publiczna udzielana przez gminy

- 1) Ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych udzielane na wniosek (art. 67a §1 i 67b §1 Ordynacji podatkowej) i z urzędu (art. 67d Ordynacji podatkowej) jako pomoc de minimis².
- 2) Zwolnienia z podatku od nieruchomości i podatku od środków transportowych jako pomoc de minimis lub pomoc inna niż de minimis.
 - a) Zwolnienia z podatku od nieruchomości z tytułu utworzenia nowych inwestycji (regionalna)³.
 - b) Zwolnienia z podatku od nieruchomości w związku ze zwiększeniem zatrudnienia (de minimis)⁴.
 - c) Zwolnienia z podatku od nieruchomości infrastruktury sportowej i wielofunkcyjnej infrastruktury rekreacyjnej (m.in. stadiony, hale widowiskowo – sportowe, siłownie, centra oraz kluby fitness, obiekty rekreacyjne), infrastruktury lokalnej (infrastruktura biznesowa, parki przemysłowe, parkingi, inkubatory przedsiębiorczości oraz przeznaczona dla lokalnej społeczności), obiektów kultury i dziedzictwa kulturowego (m.in. muzea, teatry, opery, sale koncertowe, przestrzenie kulturalne i artystyczne), regionalnych portów lotniczych, portów morskich i śródlądowych.
 - d) Zwolnienia z podatku od nieruchomości tzw. infrastruktury „ostatniej mili” (infrastruktury telekomunikacyjnej) jako pomoc de minimis.
- 3) Różnicowanie stawek podatku od nieruchomości i podatku od środków transportowych jako pomoc de minimis.
- 4) Pomoc de minimis w formie zwolnienia z podatku od nieruchomości / rolnego / leśnego dla Zakładów Pracy Chronionej.
- 5) Pomoc de minimis w formie zwolnienia z podatku od nieruchomości / rolnego / leśnego dla centrów badawczo – rozwojowych.
- 6) Pomoc publiczna i de minimis w sektorze rolnictwa
 - a) ulga inwestycyjna w podatku rolnym udzielana zgodnie z rozporządzeniem KE nr 702/2014⁵.
 - b) zwolnienie i ulga z tytułu nabycia gruntów udzielana zgodnie z rozporządzeniem KE nr 1408/2013
 - c) zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego w produkcji rolnej jako pomoc udzielana zgodnie z rozporządzeniem KE nr 651/2014⁶.

¹ W roku 2016 gminy udzieliły **ok. 1,5 mld zł** pomocy publicznej i pomocy de minimis.

² **Ponad 50 mln zł** pomocy udzielonej przez gminy w roku 2016.

³ **Ponad 100 mln zł** pomocy udzielonej przez gminy w roku 2016.

⁴ **Prawie 100 mln zł** pomocy udzielonej przez gminy w roku 2016.

⁵ **40.045 tys. zł** pomocy udzielonej przez gminy w roku 2016.

„Niepodatkowa” pomoc publiczna udzielana przez gminy

- 7) Ulgi w spłacie należności cywilnoprawnych jako pomoc de minimis (art. 59 ustawy o finansach publicznych).
- 8) Ulgi w spłacie niepodatkowych należności budżetowych o charakterze publicznoprawnym jako pomoc de minimis (art. 64 ustawy o finansach publicznych).
- 9) Ulgi w spłacie kosztów egzekucyjnych (ustawa o postępowaniu egzekucyjnym w administracji).
- 10) Ulgi w spłacie kar pieniężnych (art. 189k KPA).
- 11) Pomoc publiczna (de minimis) w dotacjach celowych gmin (na podstawie uchwał rad gmin) oraz środkach pozyskiwanych przez gminy z NFOSiGW, WFOŚiGW i marszałków województw) na finansowanie środowiska i gospodarki wodnej (art. 403 Prawa ochrony środowiska), w tym m. in. na:
 - zamianę ogrzewania węglowego na ekologiczne (gazowe, elektryczne, podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej),
 - poprawę jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń przez modernizację kotłowni,
 - zakup i instalację kolektora słonecznego,
 - likwidację zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków poprzez przyłączenie do miejskiej sieci kanalizacyjnej,
 - demontaż, transport i utylizację odpadów zawierających azbest,
 - zagospodarowanie wód odpadowych poprzez ich odprowadzenie do gruntu przy pomocy podziemnych urządzeń rozsączających, do wód lub do sieci kanalizacji deszczowej,
 - zamianę ogrzewania węglowego na ogrzewanie z zastosowaniem kotłów retortowych na ekogroszek lub pellety w przypadku braku możliwości podłączenia nieruchomości do miejskiej sieci ciepłowniczej lub gazowej.
- 12) Dotacje udzielane przez gminy na obszarach Specjalnych Stref Rewitalizacji (ustawa o rewitalizacji).
- 13) Dotacje celowe udzielane spółkom wodnym przez gminy w oparciu o uchwały podejmowane na podstawie art. 443 ustawy – Prawo wodne.
- 14) Dotacje udzielane przez gminy spółdzielniom socjalnym (ustawa o spółdzielniach socjalnych).
- 15) Dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru (art. 81 i 82 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).
- 16) Pomoc stanowiąca rekompensatę z tytułu realizacji usług w ogólnym interesie gospodarczym (UOIG) – pomoc dla Miejskich Przedsiębiorstw Komunikacji udzielana w oparciu o rozporządzenie 1370/2007⁷.
- 17) Dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych pracowników jako pomoc de minimis (art. 122 ustawy – Prawo oświatowe)⁸.
- 18) Pomoc publiczna i pomoc de minimis w zakresie gospodarki nieruchomościami:
 - a) ustawa o gospodarce nieruchomościami,
 - b) ustawa o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości.
- 19) Pomoc publiczna w przypadkach dokapitalizowania przez gminę spółek publicznych.
- 20) Pomoc publiczna przy projektach gmin współfinansowanych ze środków UE (np. budowa obiektów sportowych, rekreacyjnych, biznesowych, itp.).
- 21) Pomoc de minimis udzielania w oparciu o ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy⁹.

II. Kiedy dotacja / ulga / zwolnienie / dofinansowanie /refundacja itp. staje się pomocą publiczną? Definicja pomocy publicznej w świetle Zawiadomienia Komisji Europejskiej w sprawie pojęcia pomocy państwa:

- czy do wszystkich przedsiębiorców mają zastosowanie przepisy pomocowe;
- kogo uznać za przedsiębiorcę (beneficjenta pomocy publicznej);
- czy każdy rolnik jest beneficjentem pomocy publicznej;

⁶ **891.623 tys. zł** pomocy udzielonej przez gminy w roku 2016.

⁷ **Ponad 115 mln zł** pomocy udzielonej przez gminy w roku 2016.

⁸ **Prawie 225 mln zł** pomocy udzielonej przez gminy w roku 2016.

⁹ **Prawie 625 mln zł** pomocy udzielonej przez gminy w roku 2016.

- czy do wynajmującego i dzierżawcy należy stosować przepisy o pomocy publicznej;
- jak ustalać zakłócenie konkurencji;
- jak badać wpływ na wymianę handlową w UE;
- katalog rodzajów działalności nie wywierających wpływu na konkurencję i wymianę handlową w UE (brak pomocy publicznej);
- czy ulga dla domu pomocy społecznej jest pomocą publiczną;
- czy gmina może być beneficjentem pomocy publicznej;
- czy wsparcie dla ZOZ (np. szpitala, przychodni) jest pomocą publiczną;
- czy do klubu sportowego mają zastosowanie przepisy o pomocy publicznej;
- kiedy gospodarka wodno – ściekowa jest wyłączona spod pomocy publicznej;
- czy zwolnienia i ulgi w zakresie gospodarki komunalnej (odpady, woda-ścieki, transport, sport, kultura) należy rozpatrywać jako pomoc publiczną;
- czy zawieszenie działalności gospodarczej wpływa na pomoc publiczną;
- czy pomoc publiczna wystąpi w przypadku upadłości lub likwidacji przedsiębiorcy.

III. Zasady udzielania pomocy de minimis wynikające z przepisów unijnych:

- 1) Zasady udzielania pomocy de minimis w oparciu o rozporządzenie KE nr 1407/2013.
- 2) Pomoc de minimis w rolnictwie zgodnie z rozporządzeniem KE nr 1408/2013.
- 3) Pomoc de minimis w rybołówstwie na podstawie rozporządzenia KE nr 717/2014.
- 4) Pomoc de minimis do kwoty 500 tys. EUR – rozporządzenie KE nr 360/2012 dotyczące usług w ogólnym interesie gospodarczym (UOIG).
- 5) Zasady ustalania limitu de minimis (przykłady).
- 6) Zasady kumulacji pomocy rolniczej z nierolniczą.
- 7) Zasady kumulacji pomocy de minimis z innymi przeznaczeniami np. regionalną pomocą inwestycyjną (przykłady).
- 8) Konieczność traktowania kilku podmiotów powiązanych jako „jednego przedsiębiorstwa” i zasady sumowania pomocy na jedno przedsiębiorstwo.
- 9) Udzielanie pomocy de minimis w transporcie drogowym towarów.
- 10) Obowiązki związane z przechowywaniem informacji na temat udzielonej pomocy de minimis.

IV. Procedura udzielania pomocy de minimis w prawie krajowym (odpowiednie formularze, zaświadczenia o pomocy de minimis, sprawozdania):

- 1) Formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc de minimis (rozporządzenie RM z 29.3.2010 r.) – najczęstsze błędy i problemy przy wypełnianiu i ocenie:
 - a) wypełnianie formularza w przypadku spółek cywilnych i spółek osobowych,
 - b) ocena powiązań pomiędzy przedsiębiorcami w kontekście tzw. „jednego organizmu gospodarczego” (powiązania kapitałowe, osobowe i z gminą),
 - c) trudna sytuacja ekonomiczna i sprawozdania finansowe za okres 3 lat – kiedy należy wymagać?
 - d) pomoc otrzymana na te same koszty kwalifikowane (prawidłowo wypełniona tabela).
- 2) Formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc de minimis na UOIG (załącznik nr 2 rozporządzenia RM z 29.3.2010 r.)
- 3) Formularz przy ubieganiu się o pomoc w rolnictwie i rybołówstwie (rozporządzenie RM z 11.6.2010 r.)
- 4) Zaświadczenie o pomocy de minimis i pomocy de minimis w rolnictwie.
 - a) wydawanie zaświadczeń w przypadku spółek cywilnych i spółek osobowych,
 - b) w jakim terminie powinno zostać wydane zaświadczenie?
 - c) jak ustalać dzień udzielenia pomocy na potrzeby zaświadczenia o pomocy de minimis?
 - d) korygowanie zaświadczeń o pomocy de minimis (przyczyny, terminy, sposób wykonania),
 - e) nowelizacja rozporządzenia ws. zaświadczeń o pomocy de minimis z 2017 r.

V. Procedura udzielania pomocy innej de minimis w prawie krajowym (odpowiednie formularze, sprawozdania)

- 1) Formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc regionalną (załącznik nr 1 rozporządzenia RM z 29.3.2010 r.) – najczęstsze błędy i problemy przy wypełnianiu i ocenie.
- 2) Formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc inną niż de minimis w rolnictwie, np. ulgę inwestycyjną (załącznik nr 2 rozporządzenia RM z 29.3.2010 r.).

VI. Zasady przeliczania wartości pomocy publicznej na Ekwiwalent Dotacji Brutto (EDB)

- 1) Dlaczego i w jakich przypadkach należy przeliczać wartość pomocy na EDB?
- 2) Zasady ustalania stopy referencyjnej, marży oraz tzw. ratingu.
- 3) **Nowelizacja rozporządzenia dotyczącego przeliczania pomocy na EDB z 2017 r.**
 - a) nowe wzory na przeliczanie pomocy w formie rozłożenia na raty i odroczenia terminu płatności,
 - b) wprowadzenie konieczności dyskontowania pomocy rozłożonej w czasie (odroczenie terminu płatności, rozłożenie na raty),
 - c) wprowadzenie we wzorach tzw. stopy dyskontowej oraz czynnika dyskontującego,
 - d) zasady ustalania stopy dyskontowej,
 - e) uregulowanie zasad ustalania wartości pomocy w ramach ulg w podatku od nieruchomości (np. przy współwłasności).

VII. System Udostępniania Danych o Pomocy Publicznej (SUDOP) – możliwość wyszukania dowolnego przypadku pomocy publicznej oraz pomocy de minimis udzielonej przedsiębiorcy w Polsce:

- 1) Wyszukiwarka środków pomocowych.
- 2) Wyszukiwarka beneficjentów wybranych środków pomocowych.
- 3) Wyszukiwarka pomocy otrzymanej przez danego beneficjenta.

VIII. Sprawozdawczość za pośrednictwem aplikacji SHRIMP z udzielonej pomocy publicznej oraz pomocy de minimis – nowelizacja rozporządzenia dotyczącego Aplikacji SHRIMP z 2017 r.

IX. Sprawozdawczość rolnicza z udzielonej pomocy publicznej oraz pomocy de minimis (System Rejestracji Pomocy Publicznej)

X. Kontrole NIK w zakresie pomocy publicznej udzielanej przez gminy – analiza dotychczasowych wyników

XI. Zasada jawności finansów publicznych (zakres informacji dotyczących pomocy podawanych do publicznej wiadomości)

XII. Kiedy i w jakich okolicznościach powstaje obowiązek zwrotu udzielonej pomocy?

- 1) Problematyka tzw. pomocy udzielonej bezprawnie lub wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem.
- 2) Procedura zwrotu pomocy.
- 3) Przykłady polskich spraw, w których orzeczono konieczność zwrotu pomocy.

Wybrane instrumenty pomocowe w praktyce gmin

XIII. Procedura udzielania pomocy de minimis na podstawie Ordynacji podatkowej (art. 67a i 67b):

- czy każda ulga jest pomocą publiczną;
- w jakich przypadkach ulga nie stanowi pomocy publicznej;
- ulgi stosowane z urzędu jako pomoc de minimis;
- jak powinien wyglądać kompletny wniosek o pomoc;
- kiedy pozostawić wniosek bez rozpatrzenia, a kiedy odmówić udzielenia pomocy;
- w jakiej kolejności oceniać wniosek podatnika (kwestie pomocowe czy „ważny interes podatnika”);
- czy umorzenie zaległości podatkowych z urzędu może stanowić pomoc publiczną;
- na jakie przepisy należy się powołać w podstawie decyzji o udzieleniu pomocy;
- orzecznictwo NSA i WSA w kwestii pomocy publicznej w ramach ulg w spłacie zobowiązań podatkowych.

XIV. Pomoc publiczna udzielana przez gminy położone na obszarze Specjalnych Stref Ekonomicznych (rodzaje podejmowanych uchwał, kumulacja pomocy udzielanej przez gminę ze zwolnieniem z podatku dochodowego).

XV. Ogólnopolski program pomocowy (rozporządzenie RM z 9 stycznia 2015 r.) dotyczący zwolnienia z podatku od nieruchomości w odniesieniu do:

- pomocy regionalnej na nowe inwestycje;
- infrastruktury sportowej i wielofunkcyjnej infrastruktury rekreacyjnej (m.in. stadiony, hale widowiskowo – sportowe, siłownie, centra oraz kluby fitness, obiekty rekreacyjne);
- infrastruktury lokalnej (infrastruktura biznesowa, parki przemysłowe, parkingi, inkubatory przedsiębiorczości oraz przeznaczona dla lokalnej społeczności);
- obiektów kultury i dziedzictwa kulturowego (m.in. muzea, teatry, opery, sale koncertowe, przestrzenie kulturalne i artystyczne).

XVI. Nowelizacja ogólnopolskiego programu pomocowego (rozporządzenia RM z 9 stycznia 2015 r.) – obowiązuje od 9 stycznia 2018 r. – czy należy zmieniać obowiązujące uchwały:

- możliwość rozszerzenia zakresu uchwał zwalniających z podatku od nieruchomości o nowe przeznaczenia: porty morskie i śródlądowe oraz porty lotnicze;
- zmiana warunków w zakresie regionalnej pomocy inwestycyjnej, pomocy na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz pomocy na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną;
- złagodzenie części warunków dopuszczalności pomocy regionalnej;
- przepisy przejściowe w nowym programie ogólnopolskim dotyczące obowiązujących uchwał.

XVII. Przegląd 188 uchwał bazujących na ogólnopolskim programie pomocowym przyjętych przez gminy do 2018 r.

XVIII. Uchwały pomocowe zwalniające z podatku od nieruchomości – zasady konstruowania, najczęstsze problemy praktyczne na styku pomocy publicznej i prawa podatkowego:

- jakie czynności podjąć, gdy podatnik wyczerpał zwolnienie podatkowe i nadal nie płaci podatku;
- jak kontrolować przestrzeganie warunków zwolnienia;
- czy o obowiązku zwrotu pomocy należy przesądzać w uchwale;
- czy w uchwale należy regulować kwestie kontroli przestrzegania warunków pomocowych;
- jak powinien postąpić organ podatkowy, który uzna że naruszono warunki uprawniające do zwolnienia;
- jak ustalić dzień udzielenia pomocy w przypadku zwolnień podatkowych;
- czy każde różnicowanie stawek podatku od nieruchomości jest pomocą publiczną;
- czy w podstawie prawnej uchwały należy przytoczyć przepisy pomocowe;
- czy w przypadku przekształcenia lub zmiany podmiotu ma miejsce kontynuacja prawa do zwolnienia;
- czy w uchwale można wprowadzać zobowiązanie do przedłożenia informacji pomocowych;
- czy w uchwale należy regulować konsekwencje niedotrzymania warunków pomocowych.

XIX. Gminne programy pomocowe podejmowane przez JST

- Uchwały dotyczące zwolnień z podatku od nieruchomości.
- Uchwały dotyczące różnicowania stawek podatku od nieruchomości.
- Uchwały dotyczące ulg w spłacie należności cywilnoprawnych.
- Uchwały dotyczące finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej (np. wymiany pieców/modernizacji źródeł ciepła, zamiany ogrzewania węglowego na ekologiczne, demontaż, transport i usuwanie odpadów zawierających azbest).
- Uchwały dotyczące dotacji przyznawanych na ochronę zabytków.
- Uchwały dotyczące dotacji celowych udzielanych spółkom wodnym podejmowane na podstawie ustawy – Prawo wodne.

XX. Pomoc publiczna/de minimis udzielana przez gminy w ustawie z 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne

- dotacje celowe udzielane spółkom wodnym przez gminy w oparciu o uchwały podejmowane na podstawie ustawy – Prawo wodne.

XXI. Pomoc publiczna (de minimis) w dotacjach celowych gmin (na podstawie uchwał rad gmin) oraz środkach pozyskiwanych przez gminy z NFOŚiGW, WFOŚiGW i marszałków województw) na finansowanie środowiska i gospodarki wodnej (art. 403 Prawa ochrony środowiska), w tym m. in. na:

- zamianę ogrzewania węglowego na ekologiczne (gazowe, elektryczne, podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej);
- poprawę jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń przez modernizację kotłowni;
- zakup i instalację kolektora słonecznego;
- likwidację zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków poprzez przyłączenie do miejskiej sieci kanalizacyjnej;
- demontaż, transport i utylizację odpadów zawierających azbest;
- zagospodarowanie wód odpadowych poprzez ich odprowadzenie do gruntu przy pomocy podziemnych urządzeń rozsączających, do wód lub do sieci kanalizacji deszczowej;
- zamianę ogrzewania węglowego na ogrzewanie z zastosowaniem kotłów retorowych na ekogroszek lub pellety w przypadku braku możliwości podłączenia nieruchomości do miejskiej sieci ciepłowniczej lub gazowej.

XXII. Pytania uczestników szkolenia